

PROTOKOLL FRA HOVEDSTYREMØTE 8. FEBRUAR 2017

Til stede:

- Hovedstyret: Øystein Olsen, Jon Nicolaisen, Egil Matsen, Hilde Myrberg, Kjetil Storesletten, Karen Helene Ulltveit-Moe, Kathryn M. Baker (sak 29-50) og Steinar Juel
- Varamedlemmer: Arne Hyttnes (sak 27-42) og Kristine Landmark
- Fra de ansatte: Mona H. Sørensen og Nina Larsson Midthjell (sak 27-33 og 40-47)
- Tilsynssekretariatet: Jan Frode Jakobsen (sak 27-38 og 41-48)
- Deloitte: Henrik Woxholt (sak 31 og 35)

Administrasjonen: Yngve Slyngstad (33-40), Trond Grande (30-47), Hege Gjerde (30-32, 35 og 40), Merethe Riddervold (30-36, 38 og 40-47), Dag Huse (34-36), Ivar Eriksen (37), Lars Dahl (37), Stephen Hirsch (41-45), Jan Thomsen (41-45), Ørjan Agdesteen (27-32 og 34), Kathrine Stang Ottesen (27-31 og 41-47), Ingunn Valvatne (27-38 og 40-48), Runar Malkenes (27-38 og 40-48), Pål Haugerud (33-38, 40 og 48), Magnus Eriksen (31), Line Vogt (31-32), Jannecke Ebbesen (41-44), Jan Tore Onerød (41-44), Renate Haugen (45), Marius Ryel (46-47), Kristin Gulbrandsen (48), Olav Bø (48), Roger Rake (48), Birger Vikøren (27-50), Bjarne Gulbrandsen (27-50)

Til orientering var utsendt sammen med saksdokumentene:

- Brev til FIN 30.1.2017 - SPU - Forventinger om åpenhet i internasjonal selskapsbeskatning
- Brev til FIN 31.1.2017 - Erfaringer med de nye kriteriene for klimaattferd og kullselskaper i retningslinjene for observasjon og utelukkelse fra Statens pensjonsfond utland
- Høringssvar – Forslag til ny verdipapirregisterlov og regler om innsyn i hvem som eier obligasjoner
Notat 30. januar 2017 fra Finansiell stabilitet (FST)
- Hovedstyrets prinsipper for bonusordninger i sentralbankvirksomheten og sentralbanksjefens utfyllende retningslinjer – Visse faktiske oppdateringer
Notat av 3. februar 2017 fra Stab
- Program for hovedstyrets studiereise 27. - 29. mars 2017
Notat av 7. februar 2017 fra Stab
- Protokoll fra møte i RIU 5.12.2016
- Protokoll fra møte i EU 13.12.2016
- Referat fra møte i RU 23.1.2017
- Referat fra trepartsmøte 12. desember 2016 om ansvarlig forvaltning av SPU
- Referat fra møte i Real Estate Investment Board 26. januar 2017

27/2017 Hovedstyrets protokoll fra møtet 25. januar 2017

Hovedstyret godkjente protokollen fra møtet 25. januar 2017.

28/2017 Virksomhetsrapport for sentralbankvirksomheten (SBV) 2. halvår 2016

Saksdokumenter: Notat av 2. februar 2017 fra Visesentralbanksjefen/KF ØR

Ørjan Agdesteen redegjorde for hovedelementer i rapporten.

Hovedstyret tok virksomhetsrapporten for sentralbankvirksomheten for andre halvår 2016 til etterretning.

29/2017 Operasjonell risiko og etterlevelse i sentralbankvirksomheten (SBV) 2. halvår 2016

Saksdokument: Notat av 2. februar 2017 fra Stab/GRC
Notat av 7. februar 2017 fra revisjonsutvalget

Kathrine Stang Ottesen redegjorde for hovedelementer i rapporten. Karen Helene Ulltveit-Moe redegjorde for drøftingen i revisjonsutvalget og de temaer utvalget var særlig opptatt av, herunder IT-sikkerhet og risiko for cyberangrep, oppfølgingen av hendelser, samt status for oppfølgingen av anbefalinger i revisjonsrapporter. Revisjonsutvalget anbefalte hovedstyret å følge administrasjonens tilråding.

Hovedstyret tok rapporten om operasjonell risiko og etterlevelse i sentralbankvirksomheten for andre halvår 2016 til etterretning.

30/2017 Budsjettreportering Norges Bank 2016

Saksdokument: Notat av 2. februar 2017 fra KF ØR/Stab

I henhold til representantskapets *Budsjettreglement for Norges Bank* skal hovedstyret rapportere status for samlet ressursbruk for hele banken minimum per 30. juni og ved utløpet av hvert budsjettår. Rapporteringen skal blant annet omfatte status målt mot vedtatt budsjett for bankens driftsinntekter, driftsutgifter og investeringer, samt vesentlige omdisponeringer og avvik.

Ørjan Agdesteen redegjorde for saksfremlegget.

Hovedstyret tok budsjettreportering Norges Bank 2016 til etterretning. Rapporten oversendes representantskapet.

31/2017 Norges Banks årsberetning og regnskap 2016

Saksdokument: Notat av 2. februar 2017 fra KF ØR/Stab
Notat av 7. februar 2017 fra revisjonsutvalget

Runar Malkenes og Ørjan Agdesteen presenterte hovedelementene i rapporten.

Karen Helene Ulltveit-Moe redegjorde for drøftingen i revisjonsutvalget og de temaer utvalget var særlig opptatt av, herunder verdsettelsesusikkerhet for valutareservene og SPU, og retningslinjer for resultatdisponering. Revisjonsutvalget hadde merket seg at:

- det er enighet mellom ledelse og revisor om vurderingsposter,
- det ikke foreligger ukorrigerede feil i regnskapet,
- det ikke er vesentlige svakheter i internkontrollen over finansiell rapportering,
- revisjonen er gjennomført i henholdt til plan,
- ingen vesentlige problemstillinger var identifisert fra ekstern revisor.

Revisjonsutvalget anbefalte på bakgrunn av dette, og revisors uttalelse om revisjonen av årsregnskapet, at hovedstyret fulgte administrasjonens tilråding.

Henrik Woxholt oppsummerte Deloittes 2016-revisjon av Norges Bank. Han bekreftet at Deloitte avgir ordinær revisjonsberetning uten anmerkninger og at årsregnskapet etter Deloittes mening er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av Norges Banks finansielle stilling per 31. desember 2016 og av resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med forskrift om årsregnskap m.m. for Norges Bank.

Hovedstyret vedtok årsberetningen for 2016.

Hovedstyret godkjente Norges Banks årsregnskap for 2016 og oversender det til representantskapet for fastsettelse. Sentralbanksjefen fikk fullmakt til å foreta redaksjonelle endringer fram til oversendelse til representantskapet.

Årsrapporten offentliggjøres 28. februar 2017.

32/2017 Sentralbankvirksomhetens årsrapport for 2016

Saksdokument: Notat av 6. februar 2017 fra Stab

Runar Malkenes presenterte hovedelementer i rapporten.

Hovedstyret tok utkast til årsrapport for sentralbankvirksomheten til orientering. Rapporten offentliggjøres 28. februar 2017.

33/2017 NBIM – Opptjening og utbetaling av prestasjonslønn for 2016

Saksdokument: Notat av 3. februar 2017 fra NBIM

Trond Grande redegjorde for saksfremlegget.

Hilde Myrberg redegjorde for drøftingen i kompensasjonsutvalget og de temaer utvalget var særlig opptatt av. Kompensasjonsutvalget anbefalte hovedstyret å følge administrasjonens tilråding.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og tok redegjørelsen om opptjening og utbetaling av prestasjonslønn til etterretning.

34/2017 Hovedstyrets vurderinger av resultatene i årsrapporten om SPU for 2016

Saksdokument: Notat av 3. februar 2017 fra Stab
Notat av 7. februar 2017 fra revisjonsutvalget og risiko- og investeringsutvalget

Pål Haugerud redegjorde for saksfremlegget.

Karen Helene Ulltveit-Moe redegjorde for drøftingen i fellesmøtet mellom revisjonsutvalget og risiko- og investeringsutvalget. Utvalgene hadde konkrete innspill til vektleggingen og omtalen av blant annet rådgiverrollen, arbeidet med ansvarlig forvaltning, investeringsstrategienes bidrag til diversifisering, og utnyttelsen av risikorammer. Utvalgene anbefalte at hovedstyret vedtar i tråd med tilrådingen i saksfremlegget, hensyntatt utvalgenes innspill.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og vedtok *Hovedstyrets vurdering av resultatene*. Sentralbanksjefen fikk fullmakt til å ferdigstille omtalen basert på hovedstyrets merknader og utvalgenes innspill. Vurderingene innarbeides i årsrapporten om forvaltningen av Statens pensjonsfond utland (SPU).

35/2017 Årsrapport om forvaltningen av Statens pensjonsfond utland i 2016

Saksdokument: Notat av 2. februar 2017 fra NBIM
Notat av 6. februar 2017 om regnskapsrapportering SPU - 2016
Notat av 7. februar 2017 fra revisjonsutvalget og risiko- og investeringsutvalget

Yngve Slyngstad redegjorde for hovedelementer i årsrapporten.

Karen Helene Ulltveit-Moe redegjorde for drøftingen i fellesmøtet mellom revisjonsutvalget og risiko- og investeringsutvalget og de temaer utvalgene var særlig opptatt av, herunder enkelte konkrete innspill teksten. Utvalgene anbefalte at hovedstyret vedtar i tråd med tilrådingen og ber administrasjonen vurdere utvalgenes innspill.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og godkjente årsrapporten om forvaltningen av Statens pensjonsfond utland i 2016. Sentralbanksjefen fikk fullmakt til å ferdigstille årsrapporten basert på det foreliggende utkastet, hovedstyrets merknader og utvalgenes innspill. Rapporten offentliggjøres 28. februar 2017.

36/2017 Statens pensjonsfond utland i 2016 – Rapport om ansvarlig forvaltning

Saksdokument: Notat av 3. februar 2017 fra NBIM

Yngve Slyngstad redegjorde for hovedelementer i rapporten.

Hovedstyret tok rapporten om ansvarlig forvaltning i 2016 til orientering. Rapporten offentliggjøres 7. mars 2017.

37/2017 NBREM – Utkast til rapport om eiendomsforvaltningen 2016

Saksdokument: Notat av 2. februar 2017 fra NBREM

Yngve Slyngstad og Lars Dahl redegjorde for hovedelementer i rapporten.

Hovedstyret tok rapporten om eiendomsforvaltningen i 2016 til orientering. Rapporten offentliggjøres 14. mars 2017.

38/2017 Orientering om aktiviteter under Det norske finansinitiativet (NFI)

Saksdokument: Notat av 2. februar 2017 fra NBIM

Yngve Slyngstad redegjorde for hovedelementer i årsrapporten.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og tok årsrapporten for NFI for 2016 til orientering. NBIM vil i løpet av 2017 foreta en evaluering av programmene i NFI, og vil komme tilbake til hovedstyret med en vurdering av eventuelle endringer i ordningen.

39/2017 Orientering om aktuelle saker i kapitalforvaltningen

Yngve Slyngstad orienterte om aktuelle saker i kapitalforvaltningen.

40/2017 Strategiplan for NBIM for 2017 – 2019

Saksdokument: Notat av 6. februar 2017 fra NBIM

Det følger av *Mandat for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland (SPU)* § 1-7 (1) at hovedstyret skal ha en strategisk plan, samt at planen oppdateres regelmessig og ved vesentlige endringer i forvaltningen.

Yngve Slyngstad redegjorde for det reviderte utkastet til strategiplan for 2017-2019. Det ble vist til justeringer i dokumentet basert på hovedstyrets innspill og merknader til det utkastet som ble drøftet 25. januar.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og vedtok strategiplanen for NBIM for 2017-2019. Sentralbanksjefen fikk fullmakt til å ferdigstille planen basert på hovedstyrets innspill og merknader.

Strategiplanen oversendes Finansdepartementet og publiseres.

41/2017 Strategisk trusselanalyse 2016

Saksdokument: Notat av 1. februar 2017 fra KF

Jannecke Ebbesen og Jan Tore Onerød redegjorde for saksfremlegget.

Hovedstyret stilte enkelte oppklarende spørsmål og tok trusselanalysen til orientering. Trusselanalysen sendes representantskapet til orientering.

42/2017 Samlet vurdering av risikosituasjonen og internkontrollen i Norges Bank 2016

Saksdokument: Notat av 2. februar 2017 fra Stab
Notat av 7. februar 2017 fra revisjonsutvalget

I henhold til forskrift om risikostyring og internkontroll i Norges Bank, skal hovedstyret påse at risikostyringen og internkontrollen er gjennomført og overvåket, blant annet gjennom behandling av rapporter fra virksomhetsområdene og internrevisjonen. Hovedstyret skal minst én gang årlig oversende sin vurdering av risikosituasjonen for Norges Banks virksomhet til representantskapet.

Kathrine Stang Ottesen redegjorde for saksfremlegget. Karen Helene Ulltveit-Moe redegjorde for drøftingen i revisjonsutvalget og de temaer utvalget var særlig opptatt av, herunder utvikling i cyber-risiko og øvrige sikkerhetstrusler, og sammenhengen mellom det rapporterte risikobildet og vurderinger av risikoforhold i revisjonsrapporter. Utvalget anbefalte at hovedstyret vedtar i tråd med administrasjonens tilråding og ber om at utvalgets innspill vurderes.

Hovedstyret hadde på denne bakgrunn en meningsutveksling om risikostyringen og kvaliteten i den interne kontrollen i sentralbankvirksomheten og kapitalforvaltningen.

Hovedstyrets vurdering er at:

- Internkontrollen i Norges Bank i 2016 er gjennomført på en tilfredsstillende måte.
- Den operasjonelle risikoeksponeringen i kapitalforvaltningen gjennom året har vært innenfor hovedstyrets definerte risikotoleranse.
- Den operasjonelle risikoeksponeringen i sentralbankvirksomheten er akseptabel.

Hovedstyrets vurdering oversendes representantskapet. Internkontrollrapporter for 2016 for henholdsvis NBIM, NBREM og sentralbankvirksomheten, samt internrevisjonens årlige rapport til hovedstyret 2016, oversendes representantskapet som vedlegg til hovedstyrets vurdering.

43/2017 Årlig vurdering av internkontrollen i kapitalforvaltningen

Saksdokument: Notat av 2. februar 2017 fra NBIM
Notat av 7. februar 2017 fra revisjonsutvalget

Karen Helene Ulltveit-Moe redegjorde for drøftingen i revisjonsutvalget og de temaer utvalget var særlig opptatt av. Utvalget hadde fått tilfredsstillende svar på sine spørsmål og anbefalte hovedstyret å følge administrasjonens tilråding.

Hovedstyret tok rapportene om operasjonell risikostyring og internkontroll i kapitalforvaltningen (NBIM og NBREM) for 2016 til etterretning. Rapportene sendes representantskapet som vedlegg til samlet vurdering av risikosituasjonen og internkontrollen i Norges Bank for 2016.

44/2017 Årlig rapport om operasjonell risiko og internkontroll for sentralbankvirksomheten (SBV) 2016

Saksdokument: Notat av 2. februar 2017 fra Stab/GRC
Notat av 7. februar 2017 fra revisjonsutvalget

Karen Helene Ulltveit-Moe redegjorde for drøftingen i revisjonsutvalget og de temaer utvalget var særlig opptatt av. Utvalget anbefalte hovedstyret å følge administrasjonens tilråding.

Hovedstyret tok rapporten om operasjonell risikostyring og internkontroll i sentralbankvirksomheten for 2016 til etterretning. Rapporten sendes representantskapet som vedlegg til samlet vurdering av risikosituasjonen og internkontrollen i Norges Bank for 2016.

45/2017 Internrevisjonens årlige rapport til hovedstyret 2016

Saksdokument: Notat av 2. februar 2017 fra internrevisjonen
Notat av 2. februar 2017 fra revisjonsutvalget

Ingunn Valvatne redegjorde for rapporten. Karen Helene Ulltveit-Moe redegjorde for drøftingen i revisjonsutvalget og de temaer utvalget var særlig opptatt av, herunder utviklingen i risikostyring og internkontroll i Norges Bank over tid, samt styringsstruktur og rapporteringslinjer, særlig for andrelinjefunksjonene. Utvalget anbefalte hovedstyret å følge tilrådingen fra internrevisjonen.

Hovedstyret tok internrevisjonens årsrapport for 2016 til etterretning. Rapporten sendes representantskapet som vedlegg til samlet vurdering av risikosituasjonen og internkontrollen i Norges Bank for 2016.

46/2017 Etiske prinsipper. Egenhandel, antikorrupsjon mv

Saksdokument: Notat av 1. februar 2017 fra juridisk direktør

Marius Ryel redegjorde for saksfremlegget.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og vedtok endringer i «Etiske prinsipper for ansatte i Norges Bank» i tråd med fremlagte forslag og konkrete merknader fra hovedstyrets drøfting. Endringene trer i kraft straks.

47/2017 Hovedstyrets prinsipper for varsling («whistle blowing») i Norges Bank

Saksdokument: Notat av 2. februar 2017 fra juridisk direktør

Marius Ryel redegjorde for saksfremlegget.

Hovedstyret tok vurderingen om ekstern varsling og oppfølging av revisjonsrapporten til etterretning, herunder at det vil legges til rette for at også ansatte hos leverandører til Norges Bank kan gi melding direkte til Norges Bank om eventuelle kritikkverdige forhold.

Hovedstyret vedtok å endre «Hovedstyrets prinsipper for varsling («whistle blowing») i Norges Bank» i samsvar med fremlagte forslag.

48/2017 Finansiell risiko og forvaltning av valutareservene – fjerde kvartal 2016

Saksdokument: Notat av 2. februar 2017 fra Markeder og banktjenester (MB)
Notat av 7. februar 2017 fra revisjonsutvalget
Notat av 7. februar 2017 fra risiko- og investeringsutvalget

Kristin Gulbrandsen redegjorde for hovedelementer i rapporten. Karen Helene Ulltveit-Moe og Egil Matsen redegjorde for drøftingene i henholdsvis revisjonsutvalget og risiko- og investeringsutvalget. Utvalgene hadde fått tilfredsstillende svar på sine spørsmål og anbefalte hovedstyret å følge administrasjonens tilråding.

Hovedstyret hadde en meningsutveksling og tok rapporten til etterretning. Rapporten oversendes representantskapet til orientering. En redigert utgave av rapporten, som kun omhandler valutareservene, publiseres i etterkant av hovedstyremøtet.

49/2017 Orientering om aktuelle saker i sentralbankvirksomheten

Sentralbanksjefen orienterte om aktuelle saker i sentralbankvirksomheten.

50/2017 Eventuelt

Hovedstyret drøftet, med bakgrunn i medieoppslag, spørsmål knyttet til seddelvalører og ny seddelrekke.

Kompensasjonsutvalget ba om at det vurderes om prinsippene for bonusordningen i sentralbankvirksomheten kan justeres for å skape større likhet med rammeverket for prestasjonslønnsordningen i NBIM. Hovedstyret hadde en meningsutveksling og sluttet seg til utvalgets anmodning.

Sentralbanksjefen orienterte om ny finansforetaksforskrift, som blant annet inneholder bestemmelser om ansatterepresentasjon i godtgjørelsesutvalg. Administrasjonen jobber med å følge opp dette.

Hovedstyrets medlemmer:

Dybdin Olsen Jon Kålar Eivind Nafte
Kjelle Tjødden M-A
Stenbjørn Hilde Kuffum
Wickstrøm

Hovedstyrets varamedlemmer:

Arne Jørgen Klundum

De ansattes representanter, jf. sak 27-33 og 40-47:

Mona Sørensen

Nina Skatvedt